

LA 'SETMANA DEL PARLAMENT UNIVERSITARI'. EL TREBALL MULTIDISCIPLINAR A TRAVÉS D'UNA EXPERIÈNCIA SOCIO-CONSTRUCTIVISTA LIDERADA PELS SERVEIS EDUCATIUS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

Xavier Ginesta
UVic
Xavier.ginesta@uvic.cat

Jordi de San Eugenio
UVic
Jordi.saneugenio@uvic.cat

Patricia Martínez
Serveis Educatius del
Parlament de Catalunya i
UB
pmartinez@parlament.cat

Jordi Mañá
UOC
JORDI M&M
jordi@mmcaa.com

Josep Maria Reniu
UB
jreniu@ub.edu

Lluís Pibernat
Serveis Educatius
Parlament de Catalunya
i UB
lpibernat@parlament.cat

Santiago Giraldo
UAB
santiago.giraldo@uab.es

Albert Falcó
UB
afalcogimeno@ub.edu

M. Gemma Rubí
Grup d'Història del
parlamentarisme UAB
Mariagemma.rubi@uab.cat

Joan Roselló
UPF
contact@joanrosello.com

Resum

La Setmana del Parlament Universitari (SPU) és una simulació parlamentària organitzada pels Serveis Educatius del Parlament de Catalunya que compta amb la col·laboració de les universitats catalanes. Des que l'any 2005 se'n fes la primera edició fins l'actualitat, tant la conducció de l'activitat com la participació de diversos grups en el seu desenvolupament han permès que avui sigui una proposta de formació a través de la qual es consolida la cooperació entre les universitats i la institució parlamentària adaptant-se, ambdues parts, a les necessitats de les i els estudiants de Catalunya: es materialitza la necessària transferència de coneixement entre l'àmbit acadèmic i l'institucional, alhora que s'analitza l'impacte que produeix, pel que fa al coneixement del fet polític, la difusió mediàtica que se'n fa.

Introducció

La SPU ha estat la primera simulació parlamentària organitzada a Catalunya, des de l'any 2005, inspirada en altres activitats de tipus similar a nivell internacional com, per exemple, el *Parlement Jeunesse du Québec*, des de 1960, o la simulació del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees (*Moot Court*), des de 1988. Inspirada en aquestes experiències, la importància de la SPU ja ha estat objecte de diverses comunicacions: Jaria et al. (2009), Ginesta i Miravittlas (2009) o Ginesta et al. (2012). Des que l'associació d'estudiants Xerrades Interuniversitàries de Catalunya va conceptualitzar la primera idea (2003) i es va portar a terme al cap de dos anys, l'organització d'aquesta activitat ha tingut diversos lideratges i ha viscut modificacions; la més important la incorporació d'una simulació de periodisme parlamentari paral·lela a la que fan els estudiants que actuen com a diputats. Des del 2012, els Serveis Educatius de la cambra catalana n'assumeixen la coordinació i treballen amb representants de les universitats catalanes sota un conveni marc firmat el 2011.

Objectius

L'objectiu principal d'aquesta comunicació és analitzar com es produeix la integració entre l'oferta de projecció del Parlament de Catalunya adreçada a les universitats –a través dels Serveis Educatius de la cambra– i les necessitats formatives d'aquestes en el nou marc de

l'espai europeu d'educació superior (EEES). En aquest sentit, analitzem l'impacte, el significat i la transcendència d'una activitat (la SPU) que, basada en la simulació, i a partir del treball conjunt entre institucions, repercuteix en l'apropament dels estudiants al Parlament.

Desenvolupament

En el context de l'esmentat conveni marc, l'oferta educativa dins la qual s'insereix la SPU representa un espai que propicia l'anàlisi de diferents aspectes pel que fa a la percepció i el coneixement que es té de la institució parlamentària.

D'una banda, la institució és percebuda, per les autoritats acadèmiques, com a espai sobri de representació amb el qual és important sostenir una relació de cooperació. D'altra banda, el conjunt de les activitats en les que participa l'alumnat (pràctiques, curs de projecció institucional...), i en especial l'activitat de la SPU, posa en evidència que hi ha un important desconeixement previ de la institució, especialment a nivell pràctic, que no pas teòric. Així mateix, per a l'alumnat les activitats educatives esdevenen, en molts casos, una oportunitat de descoberta.

La SPU es converteix, en aquest sentit, en una pràctica educativa que permet als estudiants participar activament dins de la institució, actuar talment com si hi treballessin, impulsar i realitzar una sèrie de tasques que són les que desenvolupen quotidianament els diputats i altres membres de la institució. L'anàlisi de les valoracions dels estudiants, a través d'enquestes i entrevistes en profunditat aporta elements interessants per saber en què beneficia aquesta pràctica a la seva formació acadèmica.

Característiques distintives

La simulació parlamentària que es presenta esdevé un model "sui generis" en l'entorn universitari català i espanyol atès que reuneix diferents elements i característiques distintives que esdeven trets definitoris de l'activitat. En primer lloc, cal recordar que la simulació esdevé una activitat formativa i, per tant, en ella es treballen no només aspectes vinculats a continguts sinó que molt especialment es treballen aspectes vinculats a competències. Les competències generals que són objecte de treball durant la setmana es troben en la pràctica totalitat dels currículums de les diferents titulacions d'origen dels participants: treball en equip, esperit crític, desenvolupament d'habilitats comunicatives orals i escrites, capacitat reflexiva... de manera que a partir de la interacció entre els alumnes, els tutors (universitaris i/o institucionals propis del Parlament) s'assoleixen objectius vinculats a coneixements i també a competències.

En segon lloc, íntimament relacionat amb l'anterior, cal posar de relleu la multidisciplinarietat que defineix la simulació, tant en la transmissió de coneixements per part dels docents com en la interacció intragrupal d'estudiants procedents de diverses disciplines acadèmiques. Tal i com es dedueix de les dades de l'edició del 2012, els participants provenen de titulacions diverses: ciències polítiques, dret, sociologia, història, etc... de manera que no només es produeix un intercanvi en termes personals entre els participants sinó que també es genera un espai de gestió compartida de coneixement i de competències, atès que, com a tercer element rellevant, la simulació es fonamenta en la creació d'equips de treball (grups parlamentaris) on hi són assignats mitjançant un procediment aleatori a l'inici de la setmana (*random*). L'assignació dels estudiants en grups de treball a través d'un procediment aleatori també ha estat una de les modificacions fetes a la SPU des de l'edició del curs passat. En aquest sentit, doncs, s'evita així per una banda la creació de grups *tancats i entre iguals* i es provoca que els participants no només hagin d'aprendre a gestionar altres punts de vista provinents d'altres disciplines de coneixement sinó que també han d'assumir la gestió d'un *rol polític* que segurament difereix de les seves conviccions ideològico-polítiques personals prèvies a l'inici de la simulació.

Finalment, en quart lloc, cal posar de relleu el paper del que hom podria anomenar la "interinstitucionalitat" o, si es prefereix, la tasca col·laborativa que s'estableix entre les universitats i el Parlament de Catalunya com a institucions. El paper dels Serveis Educatius del Parlament de Catalunya, en combinació amb la tasca docent dels responsables universitaris i el paper actiu dels ex-participants (que actuen com a dinamitzadors de grup de la pròpia activitat), esdevé un lloc de trobada de lògiques de funcionament i de contingut que esdevenen complementàries. Només així es pot entendre que, emmarcats en un espai físic que esdevé al mateix temps objecte d'estudi, els participants assoleixin no només els continguts vinculats al *rol político-parlamentari* que els pertoca segons l'atzar sinó que també puguin assolir determinades habilitats de comportament que sense la interacció d'ambdós tipus d'institucions seria impossible de dissenyar.

Organització de l'activitat

A nivell organitzatiu, la SPU compta amb un doble procés de simulació: polític i periodístic. D'aquesta manera, la SPU reproduïx la correlació de forces que es dona en qualsevol societat democràtica i que situa els polítics i la premsa en un entorn compartit de cooperació i corresponsabilitat –però també de rivalitat– en els processos d'*agenda building* i de *decision-making* (Hallin i Mancini, 2004).

Pel que fa a la simulació parlamentària es procedeix, en primer lloc, a presentar les eines essencials del procés de negociació parlamentària interpartidista per a la formació de govern, incidint en tres aspectes essencials del procés coalicional: la negociació de la composició de la mesa del Parlament com a primer escenari negociador, de l'acord coalicional o de suport parlamentari per a la investidura del president de la Generalitat i, en tercer lloc, la concreció d'aquests acords en forma de document públic. Aquesta fase, durant el primer dia i mig permet als alumnes no només assumir el rol polític que els ha estat assignat, sinó sobretot haver de desenvolupar estratègies de negociació tot assumint diferents escenaris. Un cop assolides les fites, la SPU segueix amb la discussió parlamentària d'un projecte de llei preparat pels Serveis Educatius, que els diferents grups parlamentaris hauran de debatre en comissió i també proposar la introducció i/o negociació d'esmenes per, finalment, aprovar el text en sessió plenària, com a *producte* final del procés de simulació.

"La feina dels estudiants de periodisme en aquesta simulació és la d'elaborar dos diaris ficticis, un de tendència progressista i un de conservadora, que reflecteixen diàriament el que està passant a la simulació"(Ginesta i Miravittas, 2009: 5). Els estudiants de periodisme es divideixen en dues redaccions que, a temps real, structuren el seu funcionament com ho farien a la vida professional i treballen sobre les rutines que, habitualment, regulen la cobertura de la informació parlamentària: anàlisi i periodització del calendari de sessions, cobertura de rodes de premsa, treball amb els grups parlamentaris o, fins i tot, investigació d'exclusives pel que fa referència als acords i pactes que es donen entre grups. La simulació periodística s'acompanya d'un dia de formació específica per part del Departament de Premsa del Parlament de Catalunya i d'un altre dia de cobertura de compareixences reals amb un membre de cada grup parlamentari, per tal de permetre als estudiants treballar, també, amb continguts reals talment com els seus referents periodístics.

Valoracions dels estudiants

A partir de les valoracions de les enquestes dels estudiants, es va procedir a fer entrevistes en profunditat a una mostra aleatòria de participants. D'aquí es desprenen una sèrie d'avantatges pedagògics de l'activitat. El primer, la capacitat d'ennobrir la tasca del polític i obrir el Parlament a la societat. Explica Clara López (UPF):

“Després de ficar-te a la pell d’un diputat és quan aconseguixes entendre la gran responsabilitat que tenen i lo complexa que pot arribar a ser la seva feina. T’adones de tota la feina que hi ha darrera de qualsevol projecte polític i de la quantitat d’hores que ha d’invertir cada diputat en el seguiment d’aquest projecte”.

Jordi Tarrida (UPF) reconeix la necessitat d’obrir les portes de la cambra catalana a la ciutadania: “El Parlament és una institució que sovint pot ser bastant desconeguda per la població en general, i en el cas dels universitaris, pels que no estudiem Ciències Polítiques”. L’experiència de la simulació porta als estudiants a ser crítics amb els actuals plans d’estudi de secundària. Comenta Marina Carré (UdG):

“Proposaria a la conselleria d’Educació d’implantar una assignatura sobre el coneixement de les institucions catalanes. Una assignatura que, a títol totalment educatiu, arribés a formar part del conjunt de requisits opcionals, que va projectar Educació, com ho és actualment la tercera llengua”.

Pel que fa a la simulació periodística, també reconeixen els beneficis d’haver pogut treballar, *in situ*, les rutines del periodisme parlamentari. Explica Ada Sanuy (UVic):

“Des de la premsa es va viure el minut a minut de tots els esdeveniments. Hem hagut d’aprendre a seleccionar la informació –que com a ciutadà anònim es té un desconeixement de com funciona aquest procés–, i no és fins en el moment que t’hi endinses que no ets conscient de tota la feina que hi ha al darrere”.

Finalment, hi ha estudiants que demanen un enfortiment de les relacions entre el Parlament i les universitats, per exemple, amb l’establiment “d’oficines parlamentàries” als centres “que permetessin als estudiants universitaris canalitzar les seves propostes a través de representants parlamentaris, i fer un seguiment de l’evolució d’aquestes propostes”, suggereix Marc Martínez (UB).

Conclusions

La SPU és l’activitat més emblemàtica d’un conjunt d’oferta educativa que els Serveis Educatius del Parlament han estructurat d’acord amb el Conveni Marc. La legitimitat del fet polític i l’obertura de la cambra a la societat (també, la reinterpretació que els mitjans de comunicació en fan) és un dels resultats més evidents en termes institucionals; però també ho són el fet de permetre a l’estudiant conèixer en un entorn multidisciplinari, d’un aprenentatge basat en la resolució pràctica de problemes i, fins i tot, de transposició de la teoria impartida a molts dels graus en el desenvolupament pràctic d’una simulació o estudi de cas simulat. Després de la simulació el nivell de relació, coneixement i apropament a la institució dels qui n’han pres part és notablement major, i d’això en són reflex les pròpies valoracions dels estudiants. Destaca, per exemple, la petició d’alguns d’ells per a incloure en el currículum d’ensenyament secundari una assignatura pròpia per introduir les institucions catalanes o, també, aquells que demanen “oficines parlamentàries” a les universitats per a poder fer arribar les preocupacions dels joves als seus representants polítics. En aquest sentit, la SPU esdevé un entorn ideal perquè, en moments de deslegitimació del fet polític, la màxima institució de Catalunya pugui contribuir a ennoblir la tasca dels qui participen del procés legislatiu, i es produeixi el feed-back necessari i desitjable entre les institucions polítiques i la ciutadania.

Bibliografia

Ginesta, X.; Miravittas, R. (2009). Polítics a la universitat. El treball dels gèneres periodístics amb fonts de primera mà. Comunicació al II Congrés Internacional Uninvest 2009. Girona, Universitat de Girona, 12 i 13 de novembre de 2009. Recuperada 6 de desembre de 2012, a <http://dugi-doc.udg.edu/bitstream/handle/10256/1951/132.pdf?sequence=1>

Ginesta, X.; Jaria, J.; Maña, J.; Oliveras, N.; Roman, L. (2012). El 'Parlament Universitari': una experiència interdisciplinària de simulació al voltant del Dret i la pràctica parlamentària. *Revista de Educació i Dret*, 5, 1-23. Recuperat 6 de desembre de 2012, a <http://revistes.ub.edu/index.php/RED/article/view/3354>

Hallin, D. C. i Mancini, P. (2004). *Comparing Media Systems. Three Models of Media and Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Jaria, J.; Oliveras, N.; Roman, L. (2009). 'Pràctica parlamentària' i 'Parlament Universitari', dos experiències complementàries de simulació en Dret constitucional. Comunicació presentada al I Seminari de Innovació i Qualitat Educativa en Dret Constitucional. Madrid, Centre d'Estudis Polítics i Constitucionals. 17 de juny de 2009.

Questions i/o consideracions pel debat

En primer lloc, en un entorn polític agitat com el de la Catalunya actual, cal plantejar-nos sempre com usar l'oferta educativa del Parlament per incrementar l'apropament de la bona pràctica política a la ciutadania.

En segon lloc, cal qüestionar-se com incrementar la fidelització de l'estudiant en una activitat com aquesta, fora de calendari acadèmic i gratuïta. Cal preguntar-se si les TIC són una bona eina de promoció, però també de fidelització de l'estudiant abans, durant i després.

En tercer lloc, vist des dels estudis de Periodística, la SPU no ha incorporat encara el treball dels gèneres audiovisuals a la simulació de periodisme polític. Ens podríem qüestionar si, ara que la SPU compta oficialment amb la col·laboració dels serveis de premsa de la cambra, es podria fer un pas més endegant un repositori de continguts audiovisuals.